

Знайомтесь: кантата.

Урок 12 в 6 кл. Основні поняття для засвоєння:
характерні ознаки жанру кантати,
зарубіжна та вітчизняна кантата, композиційна будова
(форма) кантати.

Твори, що вивчаються на уроці:

- С. Прокоф'єв. Кантата «Олександр Невський» (фрагменти) у виконанні хорової капели та оркестру, диригент Є. Світланов.
- «Веселкова пісня» (слова О. Кононенка, музика О. Жидітського)

Бесіда з учнями про кантату російського композитора С. Прокоф'єва, зміст літературної та історичної основи.

5 квітня 1242 року відбулося так зване Льодове побоїще — битва

новгородців і володимирців під проводом Олександра Невського

проти німецьких лицарів на льоду Чудського озера. На світанку лицарі-хрестоносці вишикувалися «клином», вістря якого було спрямоване на русичів. На флангах бойового строю розташувалися закуті у важкі лати лицарі, а посередині легкоозброєні воїни. Олександр Невський протиставив стереотипній тактиці хрестоносців нове розташування військ. Так, основні сили він зосередив не з центру, а на флангах. Попереду розмістив передовий полк із легкої кінноти, лучників і пращників, а князівська кінна дружина ховалася в засідці за лівим флангом.

Обрана позиція була вигідна тим, що хрестоносці, котрі наступали з відкритого льоду, не мали можливості визначити розташування,

чисельність і склад війська О. Невського. Таким чином, фланги руського бойового строю («крила») не дозволили ворогам розвинути успіх операції. Німецький «клин» виявився затиснутим. У цей час дружина Олександра завдала удару з тилу. Лід під вагою збитих у купу важко озброєних лицарів почав тріщати. Деяким лицарям вдалося прорвати кільце оточення; вони намагалися врятуватися втечею, але багато з них потонуло. Новгородці гнали втікачів по льоду Чудського озера аж до протилежного берега. Переслідування решток розбитого ворога поза полем бою було новим явищем у розвитку військового мистецтва. Знамените Льодове побоїще було описане у Новгородських літописах та «Римованій хроніці» (автор невідомий). Ця історична подія в усі часи хвилювала митців. Зокрема, вона знайшла відображення на картині В. Назарука та в музиці С. Прокоф'єва. Російський композитор С. Прокоф'єв написав кантату «Олександр

